

Konwent Centrów i Klubów Integracji Społecznej
Rada Programowa Konwentu

Sekretariat Konwentu – Instytut Rozwoju Służb Społecznych,
00-554 Warszawa, ul. Marszałkowska 34/50, Tel. (22) 629-40-18 w.112,
www.irss.pl-ciskis, mail: konwentciskis@gmail.com,

Warszawa, Janów Lubelski, 12 września 2013 r.

Pan Władysław Kosiniak – Kamysz

Minister Pracy i Polityki Społecznej
Przewodniczący Zespołu ds. Rozwiązań
Systemowych w Zakresie Ekonomii
Społecznej

Szanowny Panie Ministrze:

W imieniu Rady Programowej Konwentu Centrów i Klubów Integracji Społecznej, którego przedstawiciele są zapraszani do prac Zespołu ds. Rozwiązań Systemowych w zakresie Ekonomii Społecznej, pozwalam sobie przedłożyć stanowisko w sprawie projektu ustawy o przedsiębiorstwie społecznym i wspieraniu ekonomii społecznej, który został zaprezentowany w dniu 17 lipca 2013 r. na kolejnym posiedzeniu zespołu (wersja z dn. 10 lipca 2013 r.).

Przedłożenie Panu Ministrowi po dwóch miesiącach od daty posiedzenia Zespołu poniższych uwag jest wynikiem przeprowadzonych i skoordynowanych wewnętrznych konsultacji wśród członków Konwentu CIS/KIS oraz koniecznością uporządkowania zgłoszonych uwag i propozycji.

Wyrażam przekonanie, że materiał przygotowany przez Radę Programową Konwentu CIS/KIS będzie przydatny w dalszych pracach nad projektem tego aktu prawnego.

z powodzeniem

Przewodniczący Rady Programowej

Wiśniewski
Paweł Wiśniewski

STANOWISKO KONWENTU CENTRÓW I KLUBÓW INTEGRACJI SPOŁECZNEJ
w sprawie projektu ustawy o przedsiębiorstwie społecznym
i wspieraniu ekonomii społecznej (wersja z dn. 10 lipca 2013 r.)

Konwent CIS/KIS pozytywnie przyjął fakt finalizowania prac związanych z przygotowaniem aktu prawnego, regulującego problematykę funkcjonowania przedsiębiorstw społecznych oraz budującego system wspierania rozwijanej w Polsce od kilkunastu lat ekonomii społecznej¹. W przekonaniu członków Konwentu CIS/KIS przyjęcie ustawy o przedsiębiorstwie społecznym i wspieraniu ekonomii społecznej byłoby dopełnieniem procesu budowania w kraju kompatybilnego systemu pomocy i wsparcia dla osób zaliczanych do grup ryzyka wykluczenia społecznego. Ten kompatybilny system to zmodyfikowane rozwiązania pomocy społecznej, reforma służb zatrudnienia oraz rozwój ekonomii społecznej.

Zdaniem Konwentu CIS/KIS przyjęcie tej ustawy powinno pozwolić zdefiniować nie tylko podstawowe pojęcie „przedsiębiorstwa społecznego”, ale także uporządkować trwającą dyskusję o definicji ekonomii społecznej. Już w 2012 r. w uzasadnieniu do projektu ustawy o przedsiębiorstwie społecznym wspomniano, że sektor ekonomii społecznej to również podmioty zatrudnienia socjalnego, które świadcząc usługi reintegracji społecznej i zawodowej na podstawie przepisów ustawy z dn. 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym przyczyniają się do łagodzenia skutków wykluczenia społecznego². O roli działających centrów i klubów integracji społecznej wyrażano się pozytywnie także podsumowując ich efekty podczas sejmowej debaty w styczniu 2013 r., podkreślając związek z kolejnymi formami organizacyjnymi ekonomii społecznej (np. spółdzielniami socjalnymi oraz spółkami non-profit)³. Dlatego też, biorąc pod uwagę fakt że centra i kluby integracji społecznej od samego początku były naturalnym sprzymierzeńcem rozwijających się różnych form ekonomii społecznej (np. spółdzielczość socjalna, działalność pożytku publicznego), Konwent CIS/KIS poczuwa się do odpowiedzialności przedłożenia poniższego stanowiska (uwag) do zaprezentowanego w dniu 17 lipca 2013 r. na posiedzeniu Zespołu ds. Rozwiązań Systemowych w zakresie Ekonomii Społecznej projektu ustawy:

¹ Wcześniejszy obywatelski projekt ustawy o przedsiębiorstwie społecznym autorstwa J. Hausnera oraz H. Izdebskiego

² Patrz str. 2-3 Uzasadnienia do projektu o przedsiębiorstwie społecznym (wersja z 27 września 2012 r.) – strona internetowa www.ekonomiaspoleczna.pl

³ Patrz druk sejmowy 679/2013 pt.: „Informacja o funkcjonowaniu centrów i klubów integracji społecznej dla Sejmu i Senatu RP”

1. Zakres instytucjonalny projektu ustawy – adresaci

Środowisko Konwentu CIS/KIS ze zdziwieniem przyjmuje propozycję wydzielenia lub podzielenia jednostek organizacyjnych zatrudnienia socjalnego na te, które będą mogły korzystać ze wsparcia, określonego w projekcie ustawy o przedsiębiorstwie społecznym. Kwestia dotyczy propozycji – art.2 pkt.1 lit.e w brzmieniu (cyt.): „e) podmioty prowadzące centra integracji społecznej, z wyłączeniem jednostek samorządu terytorialnego,”. Bez wyraźnego przedstawienia uzasadnienia ta propozycja odbierana jest jako wywołująca sztuczny podział na centra integracji społecznej zaliczane do sektora ekonomii społecznej oraz na te, które jakby kierowały się inną misją wobec osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wśród grona najbardziej doświadczonych, działających centrów integracji społecznej (a są wśród nich utworzone jeszcze w 2004 r. i 2005 r. samorządowe CIS-y) wywołuje to sprzeciw, że po tylu latach okazuje się, że te podmioty to nie sektor ekonomii społecznej. Konsekwencją takiego podejścia jest fakt braku w art. 48 ust.1 propozycji, aby w składzie Rady Ekonomii Społecznej znalazło się miejsce dla przedstawicieli centrów integracji społecznej, tworzonych przez samorząd terytorialny (Roz.7 projektu ustawy). Obecna treść proponowanego przepisu art.48 ust.1 nie jest gwarantem pełnego przeglądu w Radzie Ekonomii Społecznej podmiotów ekonomii społecznej. W tym miejscu nie zachodzi konieczność wskazywania, że wiele osób bezrobotnych, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, najpierw edukację a potem swoje działanie w ekonomii społecznej rozpoczyna właśnie poprzez udział w zajęciach centrów integracji społecznej.

Dla centrów i klubów integracji społecznej propozycje projektu ustawy o przedsiębiorstwie społecznym mają znaczenie w kontekście reprezentacji środowiska, rozwoju wzajemnej współpracy w sektorze ekonomii społecznej oraz takiego świadczenia usług reintegracji społecznej i zawodowej, które gwarantuje przygotowanie grup osób, do świadomego skorzystania z rozwiązań ekonomii społecznej. Ta sekwencja przepisów dotyczy – art.2 oraz przepisów Rozdziału 7, które zdaniem Konwentu CIS/KIS powinny zostać zmodyfikowane i nie powinny odrzucać dorobku centrów integracji społecznej bez względu na instytucje je tworzące.

Dla potwierdzenia konieczność modyfikacji podstawowych (ideowych) przepisów tego projektu, przytoczona zostanie opinia pracowników Centrum Integracji Społecznej CISTOR w Toruniu, który jest jednym z „najstarszych” w Polsce, oraz który działał jako samorządowy, a następnie został przekazany organizacji pozarządowej (cyt.): *„Idea powstania całego systemu ekonomii społecznej było utworzenie wzajemnie powiązanych*

ze sobą podmiotów, stanowiących kolejne etapy inkluzji społecznej. Tworzone od 2004 r. centra integracji społecznej prowadząc reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym miały stanowić coś w rodzaju etapu przygotowawczego, „inkubatora” dla przedsiębiorstw społecznych (patrz art. 16 ust.1 pkt.2 ustawy o zatrudnieniu socjalnym)⁴.

Na tle powyższych tez niezrozumiałą dla członków Konwentu CIS/KIS jest propozycja art.2 pkt.1 lit.b, która odnosi się do spółdzielni socjalnych. Te podmioty mogą być tworzone zarówno przez osoby fizyczne (określone kategorie ustawowe), przez organizacje pozarządowe oraz jednostki samorządu terytorialnego.

2. Zakres działalności przedsiębiorstwa społecznego wg. projektu ustawy

Konwent CIS/KIS stoi na stanowisku, że działalność przyszłego przedsiębiorstwa społecznego nie powinna koncentrować się na reintegracji zawodowej określonych grup osób. Ta działalność gospodarcza powinna być podporządkowana realizacji celów społecznych, które w sposób wyraźny są określane przez przepisy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. To zasadnicza różnica, które jeśli w idei projektu ustawy o przedsiębiorstwie społecznym zostanie odwrócona, to nie zamyka drogi do tego aby powstały przedsiębiorstwa społeczne w obszarze kultury, rolnictwa, ekologii, turystyki itp. W obecnym kształcie przepisu art. 5 ust.1 pkt.1 odnosi się wrażenie ukierunkowania działalności gospodarczej wyłącznie na współpracę przedsiębiorstw społecznych z samorządem terytorialnym w szeroko rozumianej pomocy społecznej. Innymi słowy, nie można odnaleźć w tym kształcie ewentualnej współpracy przedsiębiorstw społecznych z biznesem, dużymi firmami, dla których przedsiębiorstwa społeczne mogą być znakomitym kooperantem. Propozycje określające zakres działalności przedsiębiorstwa społecznego stoją w ideowej sprzeczności z ustawą z dn. 2 lipca 2004 r. o swobodzie gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz. 1807 z późn. zm.). W efekcie, dotychczasowy pogląd o tym, że przedsiębiorstwo społeczne winno być następstwem aktywizacji społecznej i zawodowej, a więc służyć zatrudnianiu przygotowanych po reintegracji społecznej i zawodowej osób, całkowicie przeczy idei takich ustaw jak chociażby ustawa o zatrudnieniu socjalnym. Taki pogląd był też dotychczas prezentowany podczas różnego rodzaju form dokształcania zarówno pracowników socjalnych, jak i innych zatrudnionych w centrach i klubach integracji społecznej.

---

⁴ Opinia przywołana z materiału otrzymanego w trakcie wewnętrznych konsultacji w ramach Konwentu CIS/KIS – sierpień 2013 r.